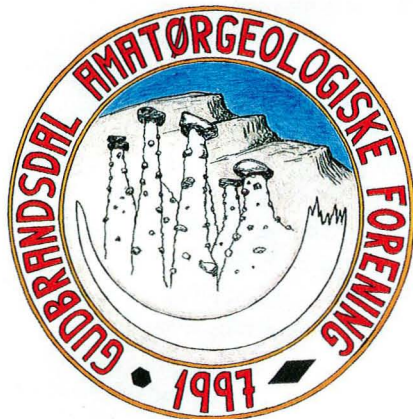

Nytt fra foreningene

Her er litt av hvert, noe tilfeldig utvalgt av alt det vi får tilsendt fra foreningene. Jeg mener det gir et godt tverrsnitt av aktivitetene rundt omkring. De fleste foreningene har et imponerende aktivitetsnivå og bidrar utvilsomt med svært verdifulle tiltak i sine lokalsamfunn.

Har din forening husket på å søke om kulturstøtte fra kommune og eller fylke? Det er ingen grunn til å være beskjeden, og heller ingen selvfølge at musikk og idrett skal stryke avgårde med hele potten, ensi komme først i køen! Legg høflig en stein i søknaden og få cash tilbake?

Foreningene har mange fine logoer, jeg vil ikke engang prøve meg på å rangere dem. Logoen til foreningen i Gudbrandsdal synes jeg inidertid har noe ekstra over seg. Kvitskriuprestin (vernet kvartærgeologi) med nogo attåt. Per Berget står for den, vakkert!
ghw

ÅRSBERETNING FOR 1998

GUDBRANDSDAL AMATØRGEOLOGISKE FORENING

Styret i 1998 har bestått av: Leder: Per Berget-
Sekretær: Grete Melkild-Kasserer: Bjørn Lilleeng-
Styremedlem: Albert Kjennset- Varamedlem: Gunnar Eide.

Hele styret ble gjenvalgt med Per Berget som leder. Leder for turnemnda i 1998 har vært Kari Hoff Arntsen, og Albert Kjennset blir ny leder for

1999.

Årsmøtet ble avholdt 20 februar i vårt møte-lokale i Gammelbanken (Friviligsentralen) på Vinstra. Foreninga har 25 medlemmer; 18 enkeltmedlemmer og 7 familiemedlemskap. Kontingenten er kr. 150 for enkeltmedlem og kr. 200 for familie.

Vi har i løpet av året hatt 4 medlemsmøter, 4 styremøter og 2 turer. Leder og sekretær var med på NAGS årsmøtet på Kongsberg og det ekstraordinære årsmøtet i Bergen.-->

Stilbittur

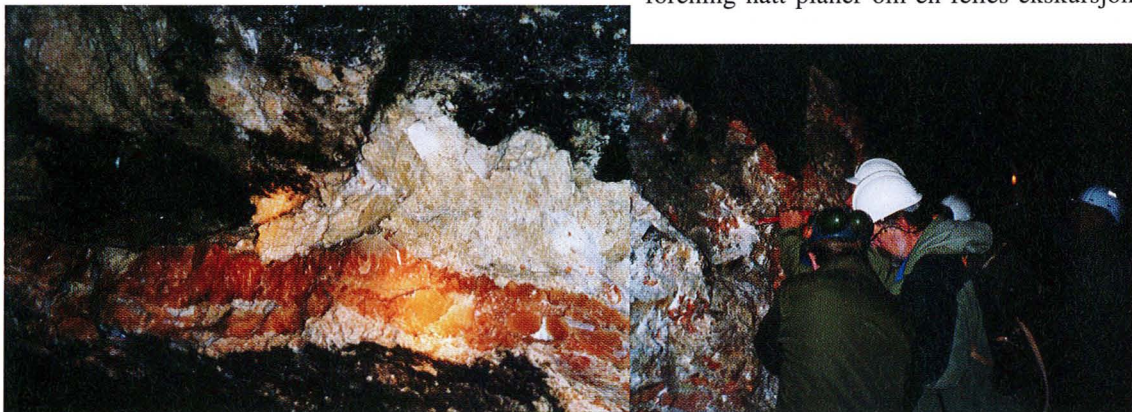
Sauda Geologiforening

var vertskap for Sandnes Steinklubb og Haugaland Geologiforening ved en to dagers geologisk

ekskursjon til det nedlagte Sinkdagbruddet på Breikvam i Birkelandsheiene og besøk i de gamle sinkgruvene ved Allmannajuvet i Sauda, den 13. og 14. juni 1998. Disse gruvene var i drift fra 1882 til 1899, og arbeidsstokken varierte fra 4 til hele 168 mann. Fra 1887 var gruvene eid av engelske interessenter med direktør Collins i spissen. I løpet av driftsperioden ble mange tusen tonn sink utvunnet, fraktet ned til Sauda med hest, og så skipet ut.

Siden 1997 har Sauda og Haugesund Geologiforening hatt planer om en felles ekskursjon

-> På ett medlemsmøte i januar hadde vi besøk av siv.ing. Jack Lau som hadde et 3-timers foredrag om geologien i Norge. I november hadde vi besøk av Torgeir T.Garmo som hadde lysbildeforedrag og salg av mineraler.

Vår første tur gikk til Byrud Gård, Minnesund. Turen foregikk med buss der også andre enn medlemmene fikk være med, bl.a. noen fra ei skoleklasse på Vinstra.

Vi var såpass heldige med funnene at det ga mersmak, så det gikk ikke mer enn ei uke før to av oss var der igjen for å finne mere. Milene går lett unna når smaragdene lokker i enden av veien.

Den andre turen gikk fra Skåbu og bortover Jotunheimveien. Der er det noen 40 år gamle steintipper etter Vinstrautbygginga som stort sett har fått ligge i fred for slike som oss. Vi besøkte 3 av dem; en i Raudskaret, en ved Aurebekk og en i Sandvasslia. Der er det mye "a rinne både for samling og sliping. Mye av det er smått, så humøret blir ikke på topp hvis en glemmer igjen

til Sinkgruvene i Saudafjellene. Man kan vel skylde værgudene for at det bare ble med planene, men da også Sandnes Steinklubb viste interesse for samme prosjekt ble det fart i sakene.

Lørdag den 13.6.98 ble satt som datum, og samme dagen møtte medlemmer fra alle 3 klubber på Fjordhotellet i Sauda. Initiativtager Odd Birkeland førte hele flokken til Sinkdagbruddene på Breikvam.

Første stasjon, etter en nokså slitsom tur (for en del av gjestene) var på hytten til Odd. Gjестene ble til sin store overraskelse servert spekemat og øl og tilbehør. En gest som sikkert alle satte stor pris på.

Dessverre måtte vi ved ankomsten tåle en del regn og vind. Etter at alle hadde styrket seg gikk turen høyt til fjells, - til dagbruddet helt oppe ved skoggrensen.

Med ny glød og stor forventning begynte letingen først rundt dagbruddet, og en gjeng letet enda høyere opp i de øverste synkene.

Sinkblenden var lett å finne, til dels med Svoelkis, og det varte ikke lenge før de første fant Arsenkis og Foluritt. Etter vel 5 ° times leting i terrenget møttes vi igjen nede ved hytten til velfortjent kaffe og kaker. Etter kaffekosen delte Odd ut en del flotte stuffer med Blyglans og Magnetkis til gjestene. Til avslutning for dagen leste formannen fra Sauda Geologiforening, Thiem, et selvskrevet dikt.

Han overrakte deretter hver sitt stykke Sølvmal

lupa hjemme.

Til tross for gratis møtelokale, tilskudd fra Nord-Fron kommune og Fron folkeakademi sa sliter foreninga med dårlig økonomi. Dette mest p.g.a. store portoutgifter, men også kanskje av for lav kontingent.

Vi hadde planer om innkjøp av glassmontere til ei vandretstilling og mikroskop til bruk

på møtene, men det er blitt utsatt på ubestemt tid. Vi holder hodet så nogenlunde over vannet med kaffesalg og loddsalg på møtene. Gevinstene kommer for det meste fra undertegnede si samling, jeg er en av dem som ikke kan la være annet enn å ta med meg alt for mye hjem når jeg finner noe.

I vårt motelokale er det ei stein og mineralutstilling og i kjelleren er det utstyr for saging og sliping. Er det noen som kjører forbi her så er det bare å ta en tur innom. Gammelbanken ligger mellom Amundsen Gjestgiveri og Helse-senteret på Vinstra.

fra Tyskland til formann i Sandnes Steinklubb, Håkon Johnsen, og Harry Østerli fra Hgsd. Geologiforening.

Det var godt at det var nedoverbakke på hjemturen med tunge ryggsekker fulle av stein.

Søndag stilte værgudene med strålende solskinn og vi med nytt mot. Turen gikk til de gamle sinkgruvene ved Allmannajuvet. Vi parkerte bilene ved riksveien og fulgte så den gamle anleggstien til gruvestellene som ligger i tre høyder.

Thiem holdt et lite historisk tilbakeblikk over gruvens virksomhet, deretter gikk turen inn i selve gruvestellene. For «steingale» åpner det seg et eldorado av interessante forekomster. Entusiasmen var så stor at en kunne tro at driften var kommet i full gang igjen, derfor måtte Thiem ved flere anledninger be om beherskelse og måtehold da gruen nå er fredet. Man kan nok si at Sinkgruven ved Allmannajuvet inneholder Norges største forekomster av Stilbitt. Det finnes også Stilbitt med Kalzitt, Gipskrystaller og Granater.

I nyere tid har det dannet seg Stalakitter og Stalagmitter. På de enorme grusmassene utenfor gruvene finnes det fortsatt Sinkblende.

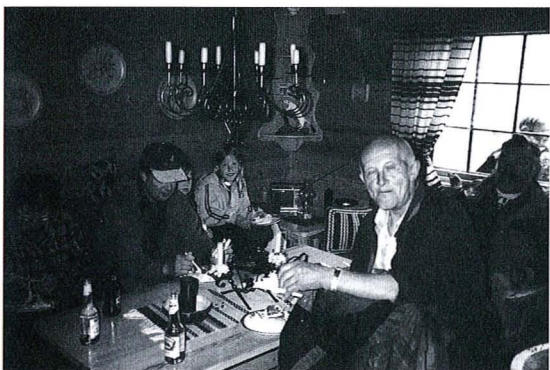
Etter at alle plastposer og sekker var fylt, var det på tide å komme seg ut i dagslys igjen.

Johnsen takket Thiem og Sauda Geologiforening for et flott gjennomført arrangement, og som takk fikk Birkeland og Thiem hver sin «Sandnes Gjøk»

noe vi satte stor pris på. Det ble også byttet en del mineraler og Manganslagg fra smelteverket.

En kan vel konkludere med at turen var vellykket på alle måter. Samtlige deltakere fikk med seg

hjem mineraler som de hadde forventet å finne, og hadde hatt en riktig flott helg. Nå er det ikke bare opprettet kontakt mellom klubber i distriktet, men også nye muligheter for å treffes til ekskursjoner og sosialt samvær. Det hadde vært ønskelig om vi i fremtiden kunne ha flere slike sammenkomster siden vi alle har samme interesse. Jeg ser at Forbundet er på rett vei med ideen der alle klubber oppnevner en kontaktperson der man kan henvende seg om man ønsker kontakt med andre klubber.

Dikt om stein

*Hvem er i stand til å se steinens verdi,
enten du går langs strand eller sti.
En stein kan vere so mangt, enten den er spiss
eller rund -
god å ta i, andre må du først slå sund
for å se fargen, er den klar som en
krystall -
er du glad i slikt, so liker du den i alle fall.
Noen samler i poser, noen i sekk
andre har den til pynt, noen stues bare vekk,
å hente den frem i en stille stund -
for å studere han, eller sliper han rund.
Steinens historie vil alltid være mystikk
har du tatt vare på lærdommen du fikk?
Så vil du forstå en mening bak alt
og plutselig er ikke Basalt bare Basalt.
Vårt felles mål er å være ute i det fri
interessen vår er geologi.*

Helmut Thiem.

Johan Kåre Kalsås døde den 6. Mars 1999. Dine venner i Sandnes Steinklubb vil takke deg Kåre for det arbeide du utførte for Sandnes Steinklubb gjennom 12 år.

Du var en god kollega og derfor meget tung å miste, vi hadde mye på gang og du tok på deg å lede slipekurs fra årsskiftet 1999. Du laget også rallarhatter og lune tøfler.

Dette var du opptatt av og sto på til helsa sviktet. Vi sørger ved din familie og lyser fred over ditt minne.

Sandnes Steinklubb v/leder Håkon Johnsen.

Sarpsborg gf

FORENINGSSIDE PÅ INTERNETT

På landsmøtet i NAGS ble NAGS sin hjemmeside presentert av Ronald Werner. Under presentasjonen kom det frem at foreninger som ønsket det kunne presentere sin forening gjennom NAGS sine sider - uten å ha egen PC eller internett abonne-

ment. Det er nå laget et hjemmeside dokument som er sendt til Ronald Werner. Siden har en tekst som gir en kort og grei presentasjon av foreningen samt noen bilder fra «Stuffen». Så far vi vente å se om vi havner på nettet til slutt...

For styret, Atle Michalsen

Medlemsmøte onsdag 5. mai kl. 19:00

Kveldens foredragsholder er førsteamanuensis Tom Victor Segalstad fra Mineralogisk-geologisk museum. Han vil holde et foredrag, over temaet:

Hvorfor er det så mange gruver tilknyttet Drammensgranitten ?

På jakt etter «the missing link» mellom granitt og malmer!

I Oslofeltet er det, gjennom tidene anlagt et stort antall gruver i og rundt biotitt granitter. I Drammensområdet har det vært drevet gruvedrift på molybdenglans, sinkblende, sølvholdig blyglans, vismutglans, kobberkis og magnetitt. Hva var det som førte til at disse mineralene ble felt Lit her? Kom metallene, svovelet og, vannet sont transporterte stoffene utelukkende fra granitten? Eller er det en mer komplisert geologisk historie sont førte til mineraliseringen i og rundt Drammensgranitten? Segalstad har forsket på dette emnet de siste 20 år, og vil gi et innblikk i de (geologiske prosesser som førte til dannelsen av mineralforekomster i Drammensområdet.

Som vanlig blir det kaffe og, kaker. utlodning og hyggelig samvær med likesinnede. Lokalet er åpent fri kl. I 8:()O for de som vil bruke mikroskopet eller biblioteket, eller slå av en prat.

Turliste:

9. mai: Vestfold: Nye E18 og Solumsåsen. Vi samles ved KPS kl. 08:00, og tar ferje kl 09:00 fra Moss.

24. mai: Enebakk. Vi leter etter kvartsdruser. KPS kl. 09:00.

20. juni Landfallhytta, Drammen. Vesuvian, granater, ametyst (?). KPS kl. 09:00.

Medlemsmøte onsdag 7. april kl. 19:00

Denne gangen far vi igjen besøk av førstekonservator **Reidar Trønnes** fra Mineralogisk-geologisk museum. Han vil holde et kåseri over temaet:

Jorda og Venus - så like og likevel så ulike «Søsterplanetene» er forholdsvis like i størrelse og dessuten naboer i solsystemet, men geodynamikken hos dem er helt forskjellig. Mens jordas overflate fornyes sakte og ganske jevnt ved at kontinentalplater dukker opp i en

ende og forsvinner ned i dypet igjen i den andre med en hastighet på noen millimeter eller centimeter pr. "ar, har Venus omfattende vulkanske raptuser med 3 - 6 millioner år i mellom. Hvorfor?

Som vanlig blir det kaffe og kaker, utlodning og hyggelig samvær med likesinnede. Lokalet er åpent fra kl. 18:00 for de som vil bruke mikroskopet eller biblioteket, eller slå av en prat.

FREDRIKSTAD OG OMEGN GEOLOGIFORENING

MEDLEMSMØTE

Styret ønsker alle medlemmer velkommen til medlemsmøte mandag 12. april kl 1830. Denne gangen er det Hans Jørgen Berg fra mineralogisk geologisk museum på Tøyen som kommer på besøk, og han tar med seg et foredrag han har kalt:

Gull og edelstener i Norge

Selv om en del av dere både har funnet Aquamarine og Smaragd, så er det alltid interessant å høre om disse fine, estetiske og etterspurte mineralene. Møt opp det blir sikkert en spennende kveld!

LODDSALG

Vedlagt finner du en loddbok, og det betyr at det igjen er tid for lodd salg. Fine premier er det i år også. Inne i permen på loddboka (1. side) finner du en fiste over gevinstene. Pris pr lodd er kr 1,- og trekningen vil skje på medlemsmøtet i juni. Vi oppfordrer alle til å gjøre en god innsats, og for å få opp motivasjonen: den som selger flest lodd får en fin premie! STEINKLUBBENS vårmøte 1999.

Årets foredragsholdere på medlemsmøter 1998:

5. januar: Thor Sørli " Gull og ville dyr i Alaska".
2. mars: Frode Andersen "Etter bergkrystall og anatas på Hardangerviddall.
4. mai: Natascha Heinz: "Geologi og menneskets utvikling".
- 07.sept.: Videoopptak "Mineraler og bergarter" med bl.a. Egil Jensen og Reidar Trønnes-

”Hva er innerst i jordkloden”.

5. okt.: Stig Larsen: ”Mineraler og lysbilder fra veitbyggingen av E-18 ved Holmestrand”.

2. nov.: Brenda Jensen: ”Jade”.

Turer arrangert i 1998:

9. mai: Tur til Kongsberg Mineralsymposium 1998.

10.mai: Skolt pukkverk, Moss.

30.mai: Kjørholt gruver.

20.juni: Steintreff med auksjon og grillkveld hos Magnus Svensli.

13.sept: Sølvgruvene i Kongsberg, ble avlyst. Erstatning:

4.okt.: Bjønndalen Bruk, Nittedal.

Utstillinger og andre aktiviteter i 1998:

28. mars: Frimarked i St.Hansfjellet, salgsutstilling. 06. april: Konkurranseseminar om stein. 18. & 19.april: Loppemarked på Stuffen. 7. juni:

Familiedag i Bjønndalen, salgsutstilling.

18.juni-16.sept.: Hovedpostkontoret i Fr.Stad, forstedagsbrev. 22. & 29. nov.: Salg/julemesse på Stuffen.

1999

Sommeravslutning på Stuffen mandag 7. juni kl 1830. Da møtes vi for å kose oss i «sola» med grilling og sosialt samvær.

Kjøkkenkomiteen varmer opp grillene. Det eneste du trenger å huske er å ta med deg det du ønsker å spise og noe å sitte på. Kaffe og brus står foreningen for.

Foruten koselig prat og god mat, byr kvelden på trekning av loddbøker og vanlig loddsalg. Kanskje det er akkurat du som stikker av med en av kveldens fine premier!

«Festen» markerer ellers at sommeren er her og at foreningen tar noen ukers ferie. Vi starter opp igjen med aktivitetskvelder de to siste tirsdagene i august, og neste medlemsmøte blir mandag 6. september.

NB! Loddbøkene må sendes til Anne eller Leve- res på aktivitetskveld senest 25. mai

FORENINGSTURER

Månedens høydepunkt blir turen til Ravneberget/Vegårshei 22-23.5.

Ved Ravneberget i Risør er det funnet mange mineraler de senere årene, bl.a fine krystaller av pyritt, kalsitt, kvarts, hornblende og titanet.

Ved Vegårshei er det spesielt den fine Aktinolitten som er interessant. Her kan du velge selv om du ønsker en eller to dagers tur. Ev. overnatting blir

på Moen camping ved Risør. (Du tar til høyre ved Sørlandsporten og deretter første vei til venstre) Avreise fra Fredrikstad den 22.5. kl 0800 fra parkeringsplassen ved Lille Torvet. Ta kontakt med Ragnar Pettersen (9224961 1) eller Hans Ludvigsen (69282357) hvis du er avhengig av å sitte på med noen eller har ledig plass i egen bil.

14-15.8. Telemark Denne turen kommer det mer informasjon om senere.

KOMMENDE ARRANGEMENTER

5.-6. juni Nannset, Larvik (messe?) (kilde: internett)

19.-20. juni Kopperberg

26. juni Steintreff hos Svensli, Skiptvet

24.-26. juli NAGS-messe, Eidsfoss

24.-26. september Moss

DUGNAD

Det er vår og tid for noe reparasjon/oppussing av Stuffen. Vi trenger hjelp både til ytre og indre vedlikehold: skraping, maling, rengjøring og annet. Dugnadsdager er: 18.05 og 25.05. @ opp!

FAMILIEDAG PÅ ISEGRAN

Arrangementet avholdes 30. mai kl 0900-1630 og foreningen stiller med stand. Temaet for dagen er friluftsliv, og da er det naturlig at vi deltar her. Foruten det vanlige opplegget med salg av mineraler, smykker, vafler og kaffe, kommer vi til å konsentrere oss om steinen «Flint», som det ligger en del av i elveleiet ved Isegran. I denne forbindelse vil vi både fokusere på historikk og geologi. Hvis noen av dere ønsker å hjelpe til denne dagen, tar dere kontakt med Finn Karlsen på tlf 69313414.

Vi vil også samle sammen en del småstuffer og flintsteiner for “a gi bort til barna. Hvis du har noe til overs så ta det med til Stuffen.

STEINKASSE TIL UNDERVISNING

2 medlemmer av styret arbeider for tiden med et undervisningsopplegg som handler om mineraler og bergarter. Tanken er at det hele skal ende opp i steinkasser som inneholder en del prøver av mineraler og bergarter, samt et hefte med informasjon og oppgaver, som passer til elever i grunnskolen. Vi håper å kunne ha slike kasser til salg og til eget bruk allerede til høsten. Disse kassene krever nødvendigvis en del steiner., og vi oppfordrer alle til å bidra med stuffer hvis dere har noe på lager. Det vi først og fremst er ute etter er prøver som kommer fra Norge, hvis mulig - fra Østfold. Kvarts, apatitt og feltspat er allerede innsamlet, men kanskje du har noen beryller fra Moss, epidot fra Hal- den, turmalin fra Rakkestad, Molybdenitt fra Råde

eller Fluoritt fra et sted i Østfold??? Prøvene trenger ikke være store.

SOMMEREN 1999

Det er snart sommer og ferie, og da er det endelig tid og vær til å ta noen steinturer i vårt langstrakte land. Hvis du skulle havne på en «steintur» i sommer eller kommer over noe som har med stein å gjøre, oppfordres du herved til å skrive ned noen ord om din «opplevelse». Når høsten kommer kan du gi disse notatene til vår sekretær, og så trykker vi dem i et lite hefte som sendes til alle medlemmene. Dette blir da en oppsummering av sommeren som gikk - en fin måte å få delt sommerens gleder og frustrasjoner på!?

RYKTEBØRSEN

Berg, Halden. De som har vært her de senere ukene har funnet mye fint. PS! Det sprenes vanligvis på fredagen og da gjelder den vanlige regelen - først til mølla ...

Herrebøkasa Det sjeldne oksydet Rynersonitt ble funnet her i fjor. Første funn i Norge. Finnes her som små brunrøde/gule mikrokrystaller. Mineralet er ikke uvanlig i forekomsten, men så smått...

VI ØNSKER ALLE SOM IKKE KOMMER PÅ MEDLEMSMØTET EN RIKTIG GOD SOMMER!!

Vennlig hilsen Styret

Steinklubben i Oslo

Steinklubbens vårmøte er i sin helhet viet utstillingen «Missing- links - alive». Det blir altså "ikke noe vanlig Steinklubbprogram denne kvelden.

Som dere kanskje har lagt merke til, er det satt opp et stort telt mellom Geologisk- Museum og Zoologisk museum Teltet inneholder utstillingen «missing- links - alive».

Utstillingen vil være åpen fra 15.4.99 til 15.9.99.

Den viser menneskes utvikling gjennom tidene. Her blir det altså snakk- om fossiler av mennesker!

Som et spesialtilbud for Steinklubbens medlemmer, har Natascha Heintz fra Paleontologisk Museum sagt seg villig til å guide oss gjennom utstillingen. Natascha Heintz er antakelig den personen i Norge som har de største kunnskapene på dette området. Det er derfor med stor glede vi kan invitere til Steinklubbmøte TIRSDAG 4. mai kl. 17.45. Vi møtes som vanlig, i lunsjrommet i IV et.

Geologiska museet i Borlänge

är ett fynd, och måste ses. Det ligger centralt i stan i en gammal väl underhållen träkåk, på ena sidan om en park vars andra sida upptas av Jussi Björlingmuseet. Där finns tusentals väl ordnade stuffer, främst mineral men även en del fossil.

Fluoriserande mineral har ett eget titutrymme. Anläggningen drivs helt ideellt (med ett visst kommunalt stöd) av Tuna-bygdens Geologiska Förening. En trevlig souvenir kan t ex vara en "översiktskarta över centrala Bergslagens järnmalmsgruvor" sammanställd av Nils H Magnusson. En gång chef för SGU, och som det visade sig, arbetskamrat med farfadern till en i mitt resällskap. Inträde 20 kr, kartan 20 kr.

Ole Enocson

Mineraltur til Fjordvangen og Spro på Nesodden 20.9.98.

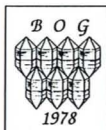
Ca. 45 deltakere fordelt på 14 biler. Turleder var Lars O. Kvamsdal. Vi besøkte først Fjordvangen og fant bl.a. stauroliitt, kyanitt og cedritt. Etterpå besøkte vi Spro og fant bl.a. samarskitt, fluoritt og turmalin.

Magnus Svendsli i Skiptvet ville i år som i fjor samle stein og mineralinteresserte til et uformelt treff hjemme hos seg i Skiptvet. Det dårlige været for ta skylden for at fram møtet ble dårligere i år enn i fjor. 10-12 møtte fram og hadde pene ting å vise for seg; ametyst både fra E18 og fra Stange, fine sølvstuffer fra Kongsberg og en hadde med seg sjølfgravde mineraler (wulfenitt?) fra Red Cloud Mine i Arizona.

Magnus sier han vil sende ut invitasjon til neste år også, og da skal vi sette inn melding nr.1/2000, - følg med.
red.

BOG

Sandviksboder

Vi kjemper videre med leiforholdet. Vi fikk i vår og høst nytt rivningsoppdrag i Sandviken av arkitekt Elin Thorsnes. Dugnaden gikk unna med liv og lyst, det ble mange timer og mange gode kroner i B.O.G.s nå etter hvert slunkne kasse. En honnør til de få som stilte opp. Beløpet i år ble hele kr. 24 840.- Det gjenstår noen få timer dugnad til neste år.(1999)

Bergens samler råd,

Dette er en paraplyorganisasjon for alle samlere i Bergen. (Også paraplysamlerne formodes, red anm.) Lørdag den 3/10-98 ble det avholdt en felles utstilling i galleriet som ble en suksess., med mange interesserte mennesker. Det er 13 forskjellige organisasjoner med til nå.

Medlemskontingenten for 1999

Familier: kr. 320.-

Enkeltmedlem: kr. 245.-

Pensjonister: kr. 170.-

Og så til slutt, vi har plass til flere. Nå gjelder det framfor alt å fange opp den interessen som tydeligvis ligger å ulmer ute blant folk. Og nettopp her håper vi du som alt er medlem kan hjelpe. Verv nye medlemmer. Vi må bli flere!! Styret takker for året som er forbi og håper på god oppslutning om møtene, turene og andre arrangement som B.O.G. stiller opp på!!

Trøndelag: JUBILEUM-T.A.G.F. 25 ÅR

I forbindelse med klubbens jubileum ønsker jubileumskomiteen å informere om: Innsamling av materiale til jubileumsstoff

Alle medlemmer oppfordres til å låne ut materiale fra eget arkiv som egner seg i forbindelse med jubileumsbok/hefte. Alt av interesse. Ta gjerne med på møte den 5. mai eller ring noen i jubileumskomiteen så kommer vi og henter.

Arkivdugnad

Tirsdag 25. mai kl 1830 er det dugnad på alt stoff som er arkivert i foreningen. Dette skal sorteres og kronologiseres så det er en fordel at så mange som mulig stiller opp. Oppmøte på lokalene i Saupstadsenteret til en hyggelig jobbekveld. Jubileumskomiteen er: Leder:Rolf Bjerknæs, Britt

Moxnes, Izandi Reklev, Birger Meese, Pauline Støbakk.

INNBYDELSE TIL FØRSTEHJELPSKURS FOR AMATØRGEOLOGER.

Trøndelag amatørgeologiske forening arrangerer et 8 timers kurs for medlemmer og andre interesserte som er «nybegynnere» og som ønsker en innføring i «amatørgeologi».

Kurset er også et repetisjonskurs for medlemmer som ønsker å friske opp sine kunnskaper. I forlengelsen av kurset vil det bli avviklet en 3-4 t kveldsekskursjon til en typelokalitet. Denne kveldsekskursjonen forutsetter bruk av privatbil.

Første oppmøtetidspunkt: Onsdag 28. april kl.18.00- kl. 20.00. Sted:Saupstadsenteret, 3 etg.

Kursleder: Gisle Rø

Tidspunkt for den resterende del av kurset avtales første kurskveld.

Påmelding skjer før 25. april til Gisle Rø, tlf p. 72 887 997, etter kl. 17.00.

Minste deltakerantall er 10 og største deltakerantall er 20.

Kursavgift kr 200,- betales ved oppmøte 28. april.

1. kurskveld: 2 timer

-utstyret vi bruker og hvor det kan kjøpes.

-de vanligste (åtte) bergartsdannende mineralene, litt om identifisering av mineraler. -mineraler vi kan finne i Trøndelag.

-mineral- og bergartssamling.

2. kurskveld: 2 timer

-størkningsbergarter i Trøndelag [dypbergarter, gangbergarter, dagbergarter/vulkanske bergarter] -avsetningsbergarter i Trøndelag.

-forekomster av fossiler i Trøndelag.

3. kurskveld: 2 timer

-litt om dannelseshistorien til bergartene i Trøndelag. -omhandlede bergarter i Trøndelag.

-malmforekomster og gruvedrift i Trøndelag.

-utnyttelse av bergarter til ulike formål.

4. kurskveld: 2 timer

-kvartærgeologi i Trøndelag, ulike typer kvartæravsetninger. -utnyttelse av løsmasser til ulike formål.

-raskatastrofer knyttet til løsmassene i Trøndelag.

5. Kveldsekskursjon 3-4 timer.

Turen går til en typelokalitet i nærheten av Trondheim.

Deltakerne oppfordres til å ta med mineraler og bergarter som kan studeres kurskveldene.

Vennlig hilsen styret

Staurolitten

Siden årsmøtet 4.mars 98 er det utgitt 6 nummer av foreningens eget informasjonsblad.

Utstilling

18.06 - 20.06 hadde T.A.G.F. en utstilling på hovedpostkontoret i Trondheim v/Tor Witsø og Siv M. Pettersen.

Dette var i forbindelse med Postens førstegangsutgivelse av to frimerker med mineralmotiv (Sølv og Koboltitt).

Utstillingen ble basert på disse to mineralene samt bidrag fra våre medlemmer. Bl.a. smykker laget av Håvard

Lie og klokker, smykker laget av Roald Thorsen.

I tillegg, en del andre mineraler, stein-dekorasjoner, stein-røys og geologistyr.

Vi hadde en egen «stand» med klubb-informasjon, og salg av guider. Tor Witsø var stasjonert der under hele utstillingen som «mjneralekspert». Interessen var stor, og 10 guider ble solgt samt en del medlemsverving.

Norske Amatorgeologers Sammenslutning

Vi var ikke representert på årsmøtet til N.A.G.S. i 1998.

Klubblokale

Vi mistet vårt lokale på slutten av 1997, og har derfor avholdt våre medlemsmøter og styremøter på Saupstadsenteret (Saupstadringsen 7). Klubbens eiendeler er derfor spredt rundt og ivaretas av stvrets medlemmer inntil videre. Vi har jobbet med å finne nytt lokale med så langt har det ikke lyktes oss. Økonomien tilsier at vi ikke kan betale noe særlig mye i leie.

Vi har av mangel på klubblokale måtte avlyse kursvirksomhet i 1998.

utstyr

De av medlemmene som er interessert i å anskaffe utstyr som hammer, meisel etc. etc. kan fremdeles kontakte Steinar på telefon 72885372.

OG-TUR TIL ØSTFOLD

SØNDAG 23 AUGUST 1998

Det er mange grunner til å bli med på steintur. Det kan være tanken på om vi finner noe spennende

og fint, vi far oss en tur ut i naturen og vi treffer hverandre andre kjente. Ikke alle lar seg friste av dette en søndagsmorgen.

Denne dagen var det fire med utferdstrang som møttes. Presis kl I 000 startet vi fra sjøsiden (vi ble noe forsinket). Tre kvarter senere parkerte vi ved Skoltbruddet utenfor Moss. Som vanlig tok vi en orienteringsrunde for å finne ut hvor godsakene hadde gjemt seg.

Etter en time kom Astrid og Hans Vidar sammen med et nytt medlem, han ville lære litt mer om mineraler i tillegg til sine kunnskaper om floraen.

De gule beryllkrystallene som vi ønsket oss, var det lite eller ingenting å finne av. Noen hadde gått over til noe annet og søkte oppe i steinmassene etter feltspatkrystaller. Men Hans Vidar fant da noe han kalte for «råtten beryll», den måtte vi ta en nærmere titt på. Kanskje det hadde vært en krystall en gang, nå virket den ganske «utflytende». Ellers kunne Hans Vidar konstatere at det fantes en del annet interessant på stoffen, så han tok den med seg hjem. Astrid fant noen riktig pene saker med rosa og hvit feltspat. Unni fylte boksene sine i løpet av den første timen, hun var fornøyd bare det glitret, og det gjorde det, for solen skinte.

Moro hadde vi det og vi koste oss med en lang spisepause i solvarmen. Etter dette tok vi det ganske bedagelig. Ut på ettermiddagen dro vi hver til vårt med takk til Einar som tok oss med på tur.

L,iv Prian

AUKSJON OG JULEMØTE I OG

En av de hyggelige tradisjonene i OG er julemøte med auksjon som holdes en av de første dagene i desember. Som vanlig var styret/festkomiteen tidlig på plass for å gjøre alt klart.

Da de første medlemmene ankom ved syvtiden, var bordene dekket, stearinlysene tent og gløggen var god og varm. Auksjonsstoffene var lagt frem så nå var det bar å bestemme seg og notere hva en ville by på, til sammen 78 stuffer.

Denne gangen var det Hans Vidar og Nils som stilte opp som auksjonsledere. Stemningen var noe treg og laber i starten, så vi fikk beskjed av Hans Vidar om å våkne, dette markerte han ved å slå «slegga» bordet med et brak. Jack mente at alle skulle ha servert seg av den sterkeste gløggen for å få opp dampen. Johannes syntes nok at budene var for gjerrige innimellom, han var sikker på at vi kom til å gå underskudd. Men budene kom jevnt og

trutt. Nils avleverte stuffer og innkasserte penger. Etter hvert ble det mer fart i sakene, spesielt siste halvdel av programmet, da kom budene på alt fra 10 kroner og oppover. Det høyeste budet var på 260 kroner. Innimellom overbød Tor noen solide hakk oppover for å la det han hadde bestemt seg for. Noe måtte også undersøkes grundig i lupe før avgjørelsen ble tatt. Da klokka hadde passert 2100 var steinbordet tomt og mange kunne dra hjem med noe ekstra fint. Så var det båtdeballetten som skulle svinge seg, det er jo godt med litt mosjon etter å ha sittet i 2 timer.

Noe annet bør også nevnes: Mosaikkarbeidene fra kurset til Inger Hagen. Det var bare 2 som hadde med seg bildene denne gangen. De var kunstneriske og flotte laget, det ligger mye arbeid bak. Var det noen som tok seg en tur nederst i lokalet for å se på dem? Alt i alt ble det en hyggelig og morsom kveld. Vi takker Hans Vidar og Nils for at de dro det hele i gang. Vi ønsket hverandre en riktig hyggelig julehelg og alt godt i det nye året ønskes alle i OG.

Bjørn Sundvoll i OG

På dette første møtet i det nye året fikk vi besøk av , som åpnet programmet med å presentere seg og fortelle at han jobber i laboratoriet i kjelleren på Geologisk museum på Tøyen. Det han jobber mest med er Oslofeltet, som han viste oss et kart over.

Farvekontrasten på kartet viste magnetismen i jordskorpen, rødt er mye, blått er litt magnetisme.

Han fortalte om hvordan jordlagene er oppdelt, at skorpen er tynn i forhold til jorda og at kjernen er hoveddelen av jorda. Skorpen er inndelt i to hovedenheter.

Vi fikk se bilder fra områdene med rombeporfyr, fra Nordmarka, bl. a. Krokskogen, og i Vestfold. Hvem visste at Norge en gang i tiden har ligget på Saharas breddegrad? Eller at Afrika kolliderte med Europa for 120 mill år siden.

Vi takket Bjørn Sundvoll for det interessante foredraget, samtidig som Johannes overrakte en flaske med «fin medisiner».

Avslutningen på klubbkvelden ble kaffe, kaker og salg av tombolalodder.

Liv Prian

Frå Bergkrystallen,

bladet til Volda-Ørsta geologiforening

BETRAKTNINGAR FRÅ INNSIDA AV ROTSETHORNET.

Det er alltid spennande å starte på ein ny tunnel, og som god gamal steinsamlar må eg tilstå at noko av det første eg gjorde då eg fekk jobben som tunnelkontrollør var å kaste meg over dei geologiske rapportane over tunnelen.

Desse såg svært spennande ut, spesielt la eg merke til to kryssande svakhetssoner på Grevsnesida rett under fjellformasjonen Greven. Og så var det Toskegylet då. Her såg eg føre meg opne sleper og druser fulle med glinsande krystallar.

Men slik gjekk det ikkje. Vi passerte bade svakheitssonen under Greven og Toskegylet utan å finne anna enn leire og oppsprukke fjell. Men tenkjer vi økonomi slapp vi svært billeg frå desse svakheitssonene, litt ekstra boltar og sprøytebetong - og vi var forbi.

No stod berre hovudmassivet under Hornet igjen, og der skulle fjellet vere meir kompakt. Og då vi nesten ikkje hadde støytt på vatn før i Toskegylet, tenkte vi at dette blir ein tørr tunnel. Men der tok vi også grundig feil, frå Toskegylet og ca. 1000 m innover hadde vi nærmast samanhengande større og mindre vatnlekkasjar. Vatn betyr store ekstrakostnader i tunnel, kan i den sammenheng nemne Romeriksporten som eit skrekkeksempel.

Alt vatn må leiast vekk frå vegbana med tunnelkvelv. Det skal ikkje vere ein drope igjen når trafikantane køyrer gjennom Rotsethorn-tunnelen i juni neste år.

Tunnelen har høg standard, og eg er sikker på at trafikantane kjem til å setje pris på det. Det vert ein stor skilnad i håve til vegen på utsida. Berre synd at det ikkje var råd å få litt ekstra midlar så vi kunne slå hol til Ldvikneset i same slengen, det hadde samfunnet tent godt på. Tenk berre kva det vil koste å rigge til på nytt på Ludvikneset? Millionane rullar lett ut då. Store krystallar fann eg ikkje. Men det dukka opp enkelte små førekomstar av apofylitt stilbitt, flusspat, kvarts, svovelkis og epidot. Elles passerte vi ein del malmhaldige bergartar.

Det var spor av koppar og nikkel, men gull fann eg ikkje.

Men det kjem nye tunnelar med nye muligheiter. Og draumen om å finne gull og edelsteinar kan ingen take ifra oss,

Helsing, Erling Pilskog, tunnelkontrollør.

TANKAR VED BORDET

Eg sit her ved bordet,
på papiret få ordet.
Og tankane hoppar,
ved klubben, dei stoppar.

Der sit den eine og så den andre,
eg let tankane vidare vandre.
Ein flokk så trufast frå år til år,
og gjensidig glede vi alle får.

Men nokre er det som mest står på,
skal hjulet gå rundt og klubben gå.
Program for kvelden med folk som talar,
om druser og stuffar med fine mineralar.

Vi ser på steinar som fram er lagt,
prøver få med kva namn som vert sagt.
Og kaffi og kaker vi og får nyte,
før kveldens trekning vi imellom oss byte.

Vi takkar for kvelden med ha det godt,
ein steingalen flokk som har det flott.

Aashild Driveklepp

Sett på Nærsvynet.

Torsdag den 22. okt. fekk vi eit flott innslag i ei fjernsynsending i Nærsvynet. Det var fjernsynstudentane ved Høgskulen i Volda som hadde laga til ein reportasje frå «samlingsutstillinga» i Ørsta. Det var ei mønstring av alt det ihuga samlarar hadde tatt vare på, og det omfatta mange slags gjenstandar. Kva var då meir naturleg enn at dei og ville sette kamera mot ei steinsamling. Ja, då var nok samlinga til Aashild Driveklepp noko av det beste dei kunne finne. Det vart ei god reklame for steinsamling og geologi som **hobby**, og det kunne nok ha vart mykje lenger.

Vi takkar for innslaget og gratulerar Aashild med ein god presentasjon av temaet.

Ein **gledeleg** stor auke på 12 nye medlemskap.

Vi lukkast ikkje med å skaffe instruktør til geologikurs i friundervisningsregi for 1998. Kanskje må vi satse på eigne krefter, med utstilling og læring på opne medlemsmøte i 1999 der vi til dømes tek for oss eitt nytt mineral (steinsort) på kvart møte?

Arbeidet med å lage ei komplett liste over mineralfunn i Volda og Ørsta kommunar er så vidt kome i gang. Vi vonar at dette arbeidet vert ferdig i 1999.

Styret for 1998 meiner å ha bringa geologi og mineralogien meir i fokus på medlemsmøta. Dette meiner vi var naudsynt for at foreininga skal kunne utvikle seg etter føremålet, og for at v skal kunne styrke vår viten på området.

Styret for 1998 takkar for seg og ynskjer det nye styret lukke til med arbeidet i 1999.

Utan tunnel eller større sprengingsarbeid i nærområda, vert vinterhalvåret ei mager tid for mineralleiting. Ein kan saktens flikke og slipe litt på gamle stuffar og vente på at vårsola snart skal i bakkane bløma, men det vert liksom ikkje det heilt More. Vi får setja vår lit til at Eiksundsambandet eller Kvivsvegstunnelen snart kjem i arbeid.

Auka kunnskap om mineralar, og verving av nye aktive medl emmer meiner eg må vera hovudoppgåvene for geologiforeininga BGF. i tida framover, om foreininga vår skal vera sikra for framtida. Vi kan sikkert verte flinkare til å markere oss med aktuelle artiklar i lokalpressa, og med fleire godt synlege utstillingar ved lokale arrangement. Her bør alle vera med å prøve å finne nye vegar som kan gje resultat.

Elles må vi vel kunne sei at foreininga siste året har nærma seg det lovfesta formålet om å skape interesse for, og formidle kunnskap om geologi, bergartar, mineral og srnykkesteinar, og vere kontaktledd mellom geologar og geologisk, interesserte. Vi treng lukke til framover.

John Solhaug, sekretær.

Eit prtrett

Årsmøtet i Volda-Ørsta Geologiforening heidra Einar Russenes med blomar og godord, og takka for det store arbeidet han med sin fagkompetanse har lagt ned i foreininga "Bergkrystallen".

Russenes har universitetsutdanning mellom anna i naturgeografi med geologi, og har undervist 29 år på lærarhøgskulen i Volda i desse faga. Med sin enorme fagkunnskap har han sidan «Bergkrystallen» vart skipa, vore den leian4e ekspertise. Han har stadig berika medlemmene med foredrag om stein, og halde lysbiletvising frå sine mange turar til fjerne himmelstrok.

Det var også tydeleg at steinklubben hadde betydd mykje for Russenes gjennom desse åra, og han takka tydeleg bevega, for det gode samhald og kameratskap som har rådd i klubben. Sjølv om han no går av som sekretær i s tyret etter 14 år, er arbeidsoppgåvene enno mange. då b" framleis er med i redaksjonen for medlemsbladet "Krystallposten", som han var med og starta for 10 år sidan.

Russenes fortel at hans interesse for geologi for alvor vart vekt då han som ung las professor O. Holtedals bok: "Hvordan landet vårt vart til". Han har alltid hatt stor glede av naturopplevingar. Gå turar i fjellet og på reiser, og vore oppteken med forklaringar om korleis landet vårt er blitt slik det er.

Vi vonar at Einar Russenes enno i mange år vert å finne blant lupene på del månadlege medlemsmøta og på utflyktene i "Bergkrystallen" Volda og Ørsta Geologiforening.

John Solhaug, Ørsta, vart på årsmøtet vald som ny sekretær etter Einar Russenes. Solhaug har vel kanskje trakka på like mykje stein som Russenes, men forutan interessa for lokal geologi og, steinmineralar, kan ein trygt seie at han har ein noko "lettare" geologisk bakgrunn. Dette vert sagt for å understreke at "Bergkrystallen" er ei foreining for alle steininteresserte.

Ei lett læring om lokal geologi og stein, er som å opne ei dør inn til jorda si fortid og er ei beriking

for dei som likar å ferdast i fjell og natur. Sjølv om ein enno ikkje veit namn eller opphav til ein einaste sort stein, er alle hjarteleg velkomne som fullverdige medlemmer i geologiforeininga.

Den som er interessert kan ta kontakt med ein i det nye styret, som vart slik:

Leiar: Sigmund Hoggen, Volda; nestleiar: Kjell Driveklepp, Volda; sekretær: John Solhaug, Ørsta; kasserar: Geir Halkjelsvik, Volda. Styremedlemmer: Gudjon Sigurdson, Volda, Sigmund Riksheim, Ørsta og Sigvald Gjerde, Volda.

Einar Rasmussen (tv.) får overrekk blomar av leiar Sigmund Hoggen.

SAGS

Inneträffen den 27 augusti samlade ett trettioal medlemmar so kunde kryssa från det ena till det andra bordet för att njuta av sommarens fynd. Och njuta var ordet när man fick se vad Hasse Tranefors och Tina Olsson hade tagit med sig. En del fantastiska stuffer enligt min mening och det flesta kom från Malmberget. Speciellt intressant var gul **kalцит**. Till utseende närmast fyrkantig. Om man tittade noga var kristallytorna både blanka (de fasade) och frostiga. De finaste var dock inte till försäljning. Barbro Lundh och jag hade dock. turen att vinna en stuff på lotterier.

Andra mineral som ådrog sig intresse var **hornblände**, **vermiculit**, **asbest**, **apatit** och **magnetit**. Magnetiten var speciellt läcker; välkristalliserade oktaedrar med fin glans. Enligt Hasse

bland de finaste som kommit från fyndorten. De medtagna **stilbiterna** var också en fröjd. Ett frågetecken var dock den rundade, kulformade stilbiten som många gånger har tagits som **stellerit**. Både Hasse och andra, inkluderat mig själv, är osäkra på dessa två.

Från Norge, närmare bestämt Tiltvika i Tysfjorden, kom de fina 24-sidiga **granaterna** (almandin).

Lasse Gustafsson visade mycket intressanta fynd från Utö gruvor. Det är ändå fantastiskt vad denna fyndort kan visa upp. Denna gång med spektakulära stuffer; mycket fina kristaller av **babingtonit**, **tennantit**, **freidelitpyrosmalit**? (Här behövs ett röntgenprov för att vara absolut säker). Samt en fin stuff med **kalcit**. Intressant i sammanhanget är att Lasse, redan 1992, skrev en notis i Berg & Mineral nr 5 om ett fynd av pyrosmalit från Utö. Se notis sid 15. Faktum är att ett stort antal artiklar och notiser genom åren har handlat om Stockholms skärgård, och främst Utö. All heder åt Lasse, Erik Jonsson, Jörgen Langhof, Bertil Otter, Andreas Forsberg och andra som bidragit till intressant läsning.

Om du ville se på vackert slipad **hällflinta** så hade Göte Brunberg med sig smycken gjorda i detta material. Han har sedan en tid specialiserat sig på denna bergart. Fynden kommer från Dannebora gruva i Uppland. Förutom hällflinta hade Göte med sig andra mineral till försäljning, alltid till en billig penning, 20 kr per stuff.

Margareta Björk kom till vår hjälp i lotterier. Hon donerade bl a stuffer från Norge. **Natrolit** och **analcim** kom från Tvedalen och **bergkristall** hade hon med sig från Rutströmsselet i Vassijaure.

Till sist kan jag nämna mina och Barbro's medtagna stuffer som kom från våra resor i bl a Värmland och Gotland. Det mineral som kom att uppmärksammas mest var **hornbländekristaller** från Nordmark. Man kan snarare säga att det var aggregat av hornblände där jag i några stuffer syrat bort kalcit. Resultatet har blivit fina, något Ömtåliga, kristaller i hålrum. **Manganositen** kom också den från Nordmark och **ged.koppar** hade vi med oss från Jakobsbergsgruvan. Gotlandsmaterialet handlade som vanligt om **kalcit**, **baryt**, **zinkblände** och några stuffer med **malakit**. Några var tyvärr inte till försäljning. Bl a en klar tvillingkristall av kalcit i centimeter-storlek. Likaså hade vi fina, blanka zinkbländekristaller. Några barytstuffer sålde vi. Bl a kunde Anders Perge komplet-

tera sin samling.

Ett annat trevligt inslag var Sigge Garnums fotografier från Gotland. Extra trevligt var ju det faktum att jag, Barbro och Sigge hade vår semester samtidigt.

Kvällen var också ägnad åt dem som ville få sina mineral eller bergarter identifierade. Vad jag kunde se och höra var nog att alla engagerade sig i varandras fynd. Väl mött! Nils Wingren

Gjøvik og omland gf

PROGRAM VAREN, SOMMEREN OG HØSTEN 1999

12. april: **Medlemsmøte** Videoaften. Det vises video om smaragder og «Gjøvik Canyon». Møtested: VIP-rommet, Fjellhallen kl. 1830.

2. mai: **Tur** Fossiltur til Helgøya. Turleder: Ivar Solheim. Møtested: Utenfor Fjellhallen kl. 0900. Dersom du ønsker å dra på tur på egen hånd i mai, vil vi anbefale en tur til Totenvika for å lete etter fossiler. Du bør passe på mens vannstanden er lav i Mjøsa.

13. juni: **Tur** Skreifjella, nordøstre delen av Totenåsen. Vi besøker Totenåsens «GrandCanyon» - et gjel - som ble dannet under siste istid. Turleder: Johan Hagebakken Møtested: Essostasjonen syd for Skreia kl. 0930.

19-20. juni: **Stenbergdagene**. Flere opplysninger får du ved å kontakte Johan Hagebakken. Husk det er behov frivillige til dette arrangementet.

22.aug.-**Tur**. Gullvasking. Turleder: Svein Iversen. Av naturlige årsaker vil vi hemmeligholde «vaskestedet» inntil dagen for turen opprinner. Dette fordi «kilden» ikke skal tømmes. Det vi imidlertid kan røpe er frammostedet Fjellhallen kl. 0900. Vi kan ikke love at du skal bli rik på gull, men vi kan love grønne skoger.

12. sept.: **Tur**. Geologisk rundtur på Hadeland m/ Geir Wiik. Turleder: Randi Egge. Møtested- Hadeland Gjestegård, Jaren kl. 1000.

11. okt.: **Medlemsmøte**. Sommerens fangst. Vårt tradisjonelle høstmøte. Ta med stuffer fra årets sommerferie. Møtested: Fjellhallen kl. 1830

Møt fram på turer og møter. Vi trenger aktive medlemmer for å gjøre geologi til en interessant hobby.

Vestfold gf

Septembertøtet 1998. 43 medlemmer var tilstede. Kveldens foredragsholder, Jørn Hurum fra Paleontologisk Museum, kom denne gangen og snakket om «Sex og vold hos dinosaurene». Et spennende og morsomt foredrag med bilder av kjempeøglene som de meste sannsynlig har sette ut. Jørn klarte å holde oppmerksomheten fangen hos alle selvom de ikke var spesielt interesserte. Han fikk mange spørsmål etterpå. Vi fikk 4 nye medlemmer denne kvelden. Det var siste Sjanse til å melde seg på til jubileumsfesten. Som vanlig avslutning med kaffe og utlodning.

Oktobermøtet 1998. 43 medlemmer var tilstede. Dette var jo vårt 25.års-jubileumsmøte, noe ikke alle medlemmene var klar over, så da de møtte pyntet lokale og kaker i massevis ble det overraskelse. Vi hadde Lars Kvamsdal, leder av Steinklubben i Oslo som foredragsholder. Han har skrevet en bok om «Mineralene i Nordmarkitten og Grefsen-syenitten» som han gjennomgikk. Meningen var å stille ut mineraler derfra som noen av våre medlemmer har funnet, men det ble dessverre ikke noe av. Det var en stor og flott **utlodning** på dette møtet, og medlemmene spiste bløtkake og kjøpte lodd så det forslø.

Meddelande om

Nytt mineral för Sverige

Jinshajiangit från Norra Kärr, Gränna, samt något om fluorbritholit-(Ce).

Av Urban Strand

Jinshajiangiten hittades vid Norra Kärr som ligger i NNÖ riktning 1,5 km Ö om Vättern och 1,5 km N om Gränna. Norra Kärr är ellipsformat nefelinsyenitområde med en största längd av ca 1200 m och en största bredd av ca 400 m. Området består av små lövskogsbeklädda kullar omslutna av ängar och betesmarker. Övriga uppgifter om lokalen kan hittas i artikel om Norra Kärr av Hans Thulin (1 996).

Jinshajiangiten finns i en finkornig syenitbergart, dominerad av mineralen albit, nefelin och biotit med större inneslutningar av en amfibol. Dessutom finns små mängder av mineralen fluorapatit, ägirin, titanit och rosenbuschit i bergarten. I tidigare litteratur benämns bergarten lakarpit. Jinshajiangiten förekommer tillsammans med magnesioarfvedsonitförande albit i sprickor och som inneslutningar några få mm in i bergarten från sprickoma. Mineralalkristallerna är rödbruna till orangeröda till färgen, väl avgränsade och upp till max 5 mm i utsträckning. Minerallet har god spaltning i två riktningar och är mycket skört och faller lätt sönder i lameller, som vid krossning ger ett rödgult till gulorange pulver. Hårdhet 4,5-5 enligt publicerade värden för det kinesiska materialet. Hårdheten verkar inte vara så hög på minerallet i Norra Kärr. Övriga mikroskopiska mineral hittade i de albitrika sprickorna är mikroklin, fluorapatit, ägirin, rosenbuschit och ett ej säkert identifierat Ca-Na-Ti silikat som kan vara götzenit.

NYHET!

STEINHUSET I STRYN

- fine smykker i norsk og utenlandsk stein
- spesiell: eklogitt fra Sogn og Fjordane
- norske mineraler
- gaver i stein

STRYN SENTRUM - 50 M TIL HØYRE AV TURISTKONTORET
ÅPEN CA. 1. JUNI TIL 15. SEPTEMBER

Oddestemmen
Steinsliperi
tlf. 37930161